

Leoš Janáček

Anotace Prezentace seznámí žáky se životem a dílem Leoše Janáčka.

V úvodu si žáci zopakují znalosti z předchozích hodin, eventuálně učivo z nižších ročníků. V průběhu si nově získané informace zopakují zábavnou formou.

Jazyk Čeština

Očekávaný výstup

Žák se orientuje ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách.

Základní škola a Mateřská škola, Otnice, okres Vyškov

Mgr. Drahomíra Floriánová

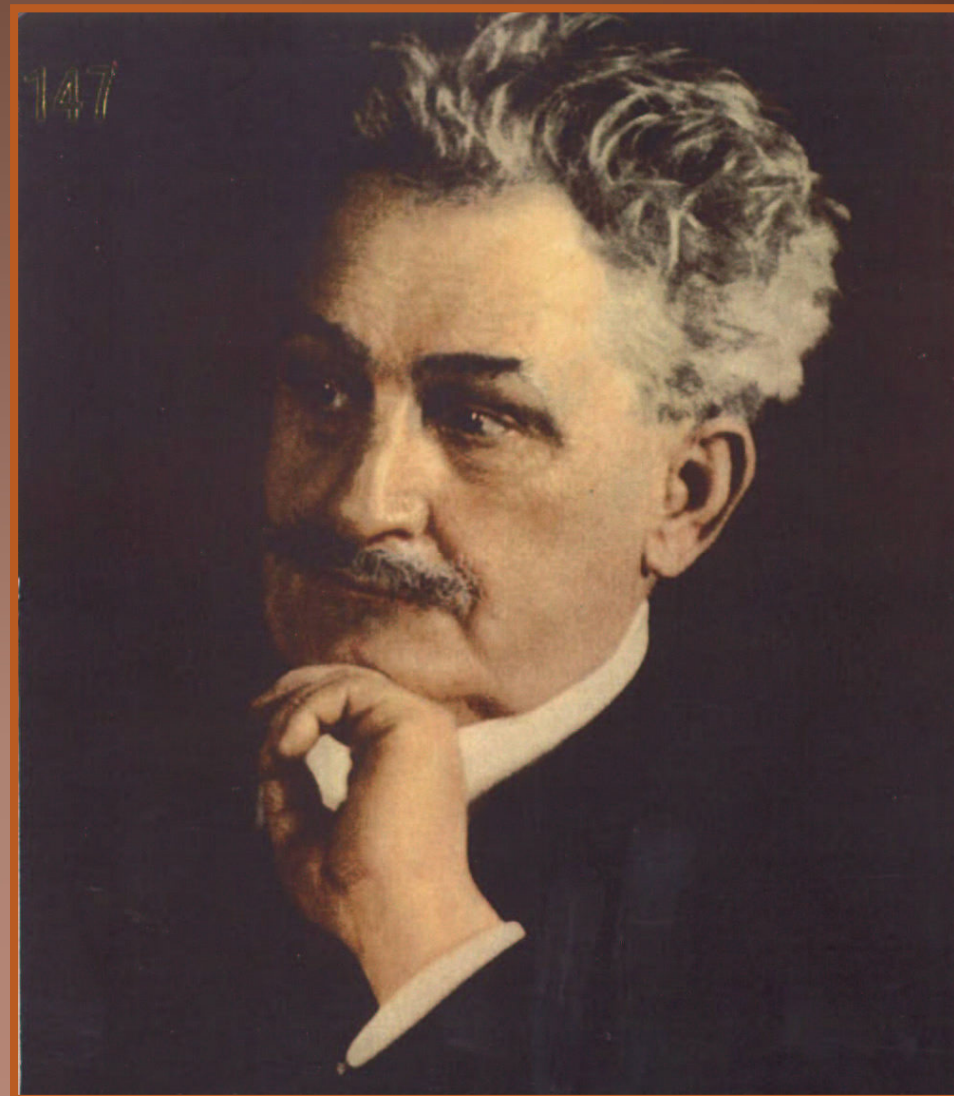
Číslo a název klíčové aktivity: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Interní číslo: **VY_32_INOVACE_HV.DF.6.09**

Leoš Janáček

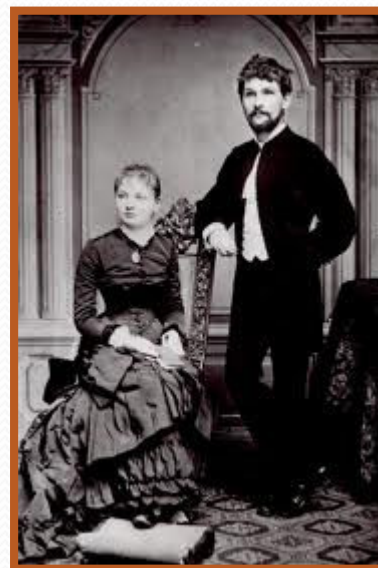
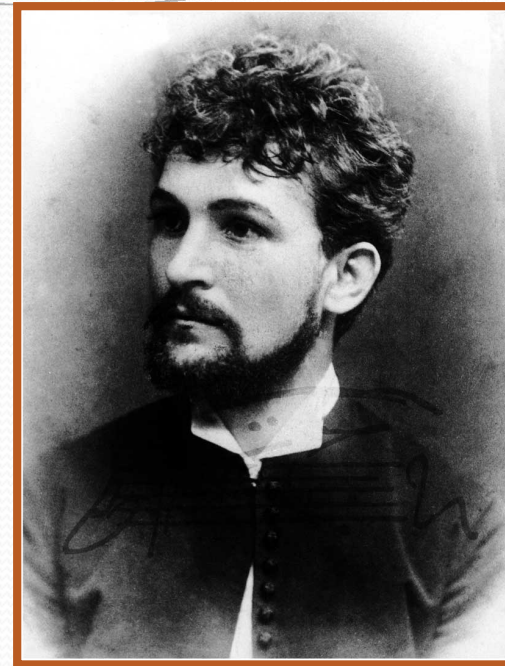
3. července 1854 Hukvaldy
12. srpna 1928 Ostrava

Mgr. Drahomíra Floriánová

Životopis

- ⌘ Studoval nejprve klášterní školu v Brně, kde se mu dostalo základního hudebního vzdělání. Tamní pracovní rozvrh byl tak tvrdý, že si díky tomu Janáček uvykl pracovní kázni po celý život. Tamtéž posléze absolvoval gymnázium. Poté odešel do Prahy, kde studoval na varhanické škole a dalšího hudebního vzdělání se mu dostalo v Lipsku a Vídni.
- ⌘ V roce 1881 založil varhanickou školu a stal se jejím prvním ředitelem. Působil jako dirigent a velmi brzy zahájil též svoji kariéru skladatele.
- ⌘ Po vzniku Československa vyučoval spolu s Vilémem Kurzem jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy Pražské konzervatoře a v roce 1919 založil Konzervatoř Brno.
- ⌘ Velice brzy se oženil se svojí šestnáctiletou žákyní Zdeňkou Schulzovou. Za rok se jim narodila dcera Olga a později syn Vladimír, oba však zemřeli; syn už ve dvou a půl letech, dcera, když jí bylo 21 let.
- ⌘ Zemřel náhle v ostravské nemocnici 12. srpna 1928 na zápal plic, když se předtím nachladil za svého prázdninového pobytu v Hukvaldech.

Zkouška paměti - doplň

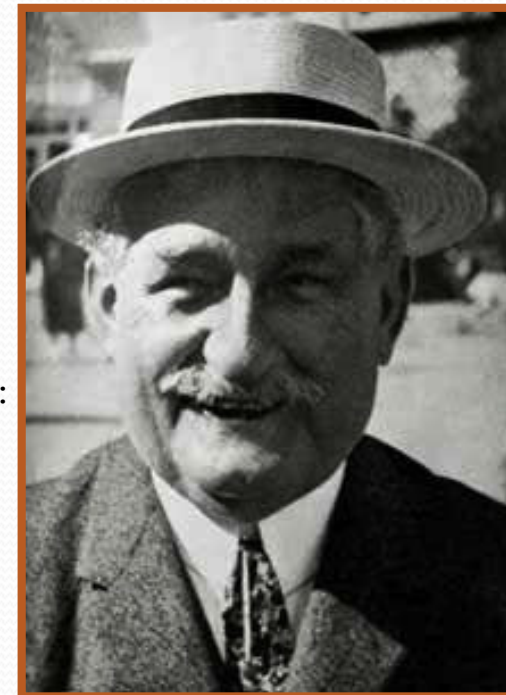
- ⌘ Studoval nejprve školu v Brně, kde se mu dostalo základního hudebního vzdělání. Tamní pracovní rozvrh byl tak....., že si díky tomu Janáček uvyklpo celý život. Tamtéž posléze absolvoval gymnázium. Poté odešel do Prahy, kde studoval na a dalšího hudebního vzdělání se mu dostalo v a
- ⌘ V roce 1881 založil varhanickou školu a stal se jejím prvním..... Působil jako dirigent a velmi brzy zahájil též svoji kariéru
- ⌘ Po vzniku Československa působil spolu s Vilémem Kurzem jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy Pražské konzervatoře a v roce 1919 založil
- ⌘ Velice brzy se oženil se svojí žákyní Zdeňkou Schulzovou. Za rok se jim narodila dcera Olga a později syn Vladimír, oba však; syn už ve dvou a půl letech, dcera, když jí bylo 21 let.
- ⌘ Zemřel náhle v ostravské nemocnici 12. srpna 1928 na, když se předtím nachladil za svého prázdninového pobytu v

Gymnázium, Hukvaldech, skladatele, zemřeli, tvrdý, klášterní, zápal plic, Konzervatoř Brno, ředitelem, Lipsku a Vídni, šestnáctiletou, pracovní kázní

Dílo – jeho kořeny

- ⌘ Leoš Janáček je ceněn především pro nezvyklou melodiku, vycházející z lidové hudby moravských regionů, zejména Slovácka a Lašska.
- ⌘ Na počátku své skladatelské dráhy byl inspirován moravskou lidovou písní, užíval jejích nápěvů a studoval rytmiku a intonaci řeči, což posléze převáděl do své hudby.
- ⌘ Studoval též ruskou lidovou hudbu.
- ⌘ Lidové písně jeho rodné lašské lidové kultury se věnoval také jako sběratel a folklorista. Podle vzoru Dvořákových *Slovanských tanců* složil podobný komplet, inspirovaný lidovou hudbou rodného kraje, s názvem **Lašské tance**.
- ⌘ Prvního ocenění se mu dostalo za operu **Její pastorkyňa**, která byla v roce 1904 nadšeně přijata brněnským publikem. K pražské premiéře *Její pastorkyně* došlo však až v roce 1916. Otevřela mu však dveře do celého světa: pod názvem **Jenůfa** zaznamenala ještě téhož roku významný úspěch ve Vídni, potom v Německu a v roce 1924 v New Yorku.
- ⌘ Od roku 1916 složil dalších pět významných operních děl, dva smyčcové kvartety, několik suit a písňové cykly (nejznámější je **Zápisník zmizelého**).

Dílo

- ⌘ Poslední období skladatelova života přineslo neoriginálnější, nejvyzrálejší a světově proslulá díla orchestrální, především *Sinfoniettu*, symfonickou báseň *Taras Bulba* a slavnou *Glagolskou mši*, napsanou ve staroslověnětině.
- ⌘ Opery *Výlety pana Broučka*, *Věc Makropulos*, ale především *Káťa Kabanová* a *Příhody lišky Bystroušky* dodnes dobývají s velkým úspěchem světové hudební scény.
- ⌘ Poslední Janáčkovou opera *Z mrtvého domu* na motivy Dostojevského románu je velmi důstojným završením skladatelovy tvorby, zdůrazňujíc humanismus a vyjadřujíc jak soucit s trpícím člověkem, tak víru v možnost duchovní očisty i člověka společností zavrženého.

Její pastorkyňa (Jenůfa)

- ⌘ *Její pastorkyňa* je drama **Gabriely Preissové**. Libreto ke své operě Leoš Janáček vytvořil úpravou (zkrácením) tohoto dramatu. V zahraničí je opera zpravidla uváděna pod názvem *Jenůfa*.
- ⌘ Drama se odehrává ve mlýně, kde žije **Kostelnička** se svou schovankou (pastorkyní) **Jenůfou**.
- ⌘ V prvním dějství se Jenůfin snoubenec **Števa** vrací z odvodu - neodvedený, ale opilý. Kostelnička prohlásí, že si Jenůfu smí vzít jen tehdy, pokud se rok neopije. Števův bratr **Laco**, který Jenůfu miluje, zraní ze žárlivosti po vyslechnutí Števova opileckého vyznání Jenůfě tvář.
- ⌘ Ve druhém dějství ukrývá Kostelnička těhotnou Jenůfu. Snaží se přemluvit Števa, aby si Jenůfu s dítětem, které je jeho, vzal. Ten odmítá. Laco Jenůfu miluje a chce se s ní oženit. Kostelnička však dítě utopí a Jenůfě i Lacovi namlouvá, že zemřelo v době Jenůfčiny nemoci.
- ⌘ Ve třetím dějství se chystá svatba Jenůfy s Lacem. Lidé ale objeví v ledu zamrzlé dítě a Kostelnička se přiznává k hrůznému činu. Kostelnička je zatčena, Jenůfa jí však odpouští. Jenůfa a Laco odcházejí spolu vstříc nejisté budoucnosti.

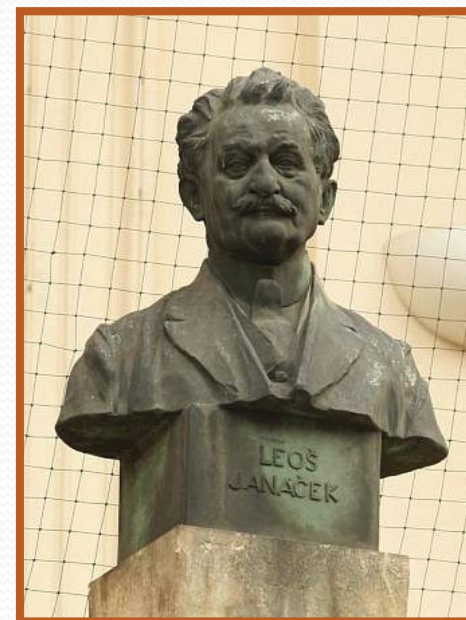
Janáčkovo dílo - skrývačka

C	N	A	T	É	K	S	Š	A	L
E	O	L	A	B	I	N	V	Z	E
H	Z	M	R	T	V	É	H	O	D
É	Á	J	A	W	M	L	U	M	O
L	P	O	S	I	N	F	O	N	I
E	I	C	B	R	T	A	T	T	E
Z	S	T	U	P	Y	S	E	A	B
I	N	G	L	A	G	O	L	S	K
M	Í	X	B	M	Á	E	Š	M	Á
Z	K	Y	A	J	E	N	U	F	A

Jenůfa, Lašské tance, Taras Bulba, Z mrtvého domu, Zapisník zmizelého, Sinfonietta, Glagolská mše

Ocenění Leoše Janáčka

- ∞ Leoš Janáček byl členem **České akademie věd a umění**, **Pruské akademie umění**, dopisujícím členem **The School of Slavonic Studies v Londýně** a předsedou **Klubu moravských skladatelů**.
- ∞ Jeho stěžejní díla byla poctěna mnoha cenami. **Masarykova univerzita mu v Brně udělila čestný doktorát filosofie za jeho celoživotní tvůrčí odkaz**.
- ∞ Světoznámý věhlas má také **Janáčkovo kvarteto**. Soubor vznikl na brněnské konzervatoři v roce 1947. „Pro vynikající interpretaci jeho díla“ těleso po několika letech získalo právo nést jméno Leoše Janáčka. Od roku 1955 začalo koncertovat v zahraničí. Hrало ve složení Jiří Trávniček, Adolf Sýkora, Jiří Kratochvíl a Karel Krafka a postupně se stávalo proslulým ve všech světadílech.

Leoš Janáček a současnost

- ⌘ Je po něm pojmenovaná brněnská **Janáčkova akademie múzických umění**.
- ⌘ Je po něm pojmenováno ostravské mezinárodní **letišťe** stejně jako ostravská **filharmonie**.
- ⌘ Mezinárodní hudební festival **Janáčkovy Hukvaldy 2012**.

MEZINÁRODNÍ
SOUTĚŽ
LEOŠE JANÁČKA

LEOŠ JANÁČEK
INTERNATIONAL
COMPETITION

JAMU Brno

Letiště Leoše Janáčka

Janáčkovy Hukvaldy

Janáčkova filharmonie

Zdroje

- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=leo%C5%A1+jan%C3%A1%C4%8Dek&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=kKhjcL6uZ8ErtM:&imgrefurl=http://operaplus.cz/testamenty-leose-janacka/&docid=A7z6XV1BhJghOM&imgurl=http://operaplus.cz/pix/4403-testamenty-leose-janacka-4.jpg&w=992&h=1140&ei=n2ZoUI_XB_SM4gSHv4Eo&zoom=1&iact=hc&vpx=184&vpy=140&dur=1917&hovh=241&hovw=209&tx=152&ty=156&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=166&tbnw=141&start=0&ndsp=37&ved=it:429,r:0,s:0,i:71, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://operaplus.cz/testamenty-leose-janacka/>, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dek&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=wlylFpd-JzvWXM:&imgrefurl=http://www.janacek-nadace.cz/en/leos-janaceks-picture-gallery_10_o/Janacek-in-Hukvaldy_15_o/Young-Leo-Janacek_106.htm&docid=9_scgruNnIDPpM&imgurl=http://www.janacek-nadace.cz/common/showbigpic.php%253Fiid%253Di06&w=800&h=1067&ei=rgB1UJb_CYTMtAakmYC4Aw&zoom=1&iact=hc&vpx=426&vpy=34&dur=2057&hovh=259&hovw=194&tx=124&ty=133&sig=11583849685193092328&page=1&tbnh=156&tbnw=114&start=0&ndsp=41&ved=it:429,r:2,s:0,i:117, 9. 10. 2012
- ⌘ http://cs.wikipedia.org/wiki/Leo%C5%A1_Jan%C3%A1%C4%8Dek, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dek+leo%C5%A1&start=81&hl=cs&biw=1676&bih=860&addh=36&tbm=isch&tbnid=okRFyUNpl6AyRM:&imgrefurl=http://www.kcscfm.com/tune-in/m.blog/245/are-you-listening&docid=X_Ou_tlYpJJsM&imgurl=http://www.kcscfm.com/sites/kcscf/uploads/images/Tune_In/Janacek_Leos.jpeg&w=216&h=300&ei=PwF1UOTKNM7LTAa62oCoDQ&zoom=1&iact=hc&vpx=500&vpy=240&dur=784&hovh=240&hovw=172&tx=100&ty=125&sig=11583849685193092328&page=3&tbnh=147&tbnw=106&ndsp=45&ved=it:429,r:29,s:81,i:96, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dek+leo%C5%A1&start=81&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=WKGuE5kEr23B2M:&imgrefurl=http://www.medici.tv/%3F_escaped_fragment_%3D/leos-janacek&docid=LrkAot9P7bUdkM&imgurl=http://medias.medici.tv/artist/leos-janacek_c.jpg_681x349_crop_upscale_q95.jpg&w=681&h=349&ei=DgV1UPD1O4zQsgaKwoHACg&zoom=1&iact=hc&vpx=774&vpy=283&dur=289&hovh=161&hovw=314&tx=155&ty=91&sig=11583849685193092328&page=3&tbnh=156&tbnw=208&ndsp=44&ved=it:429,r:31,s:81,i:102, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dek+leo%C5%A1&start=81&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=tPV-5lDZglfMzM:&imgrefurl=http://brnensky.denik.cz/serialy/leos-janacek-vehlasny-i-nedoceneny-genius20100315.html&docid=IhpirDXsx8-zlM&imgurl=http://mm.denik.cz/50/77/janacek_dum_busta_3_ara_denik-600.jpg&w=338&h=450&ei=lgV1UlqjHcnDtAaDnYA4&zoom=1&iact=hc&vpx=659&vpy=114&dur=302&hovh=259&hovw=194&tx=133&ty=157&sig=11583849685193092328&page=3&tbnh=156&tbnw=119&ndsp=44&ved=it:429,r:30,s:81,i:99, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=Jej%C3%AD+pastorky%C5%88a&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=wowJqlilkUTTtM:&imgrefurl=http://opera-puls.blogspot.com/2011/01/daleko-siroko-do-tech-novych-zamku-aneb.html&docid=KjoiSVK4KbNyeM&imgurl=http://4.bp.blogspot.com/_urT8jKT-9oU/TSSY5kvQfCI/AAAAAAAABNM/DAMWZwVFex8/s1600/jenufaz.jpg&w=720&h=479&ei=l4V9UMvOJsotAbK64CQDg&zoom=1&iact=hc&vpx=966&vpy=304&dur=27&hovh=183&hovw=275&tx=134&ty=100&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=142&tbnw=207&start=0&ndsp=40&ved=it:429,r:13,s:0,i:108, 9. 10. 2012,

Zdroje

- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=Jej%C3%AD+pastorky%C5%88a&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbn=isch&tbnid=wowJlilkUTTxM:&imgrefurl=http://opera-puls.blogspot.com/2011/01/daleko-siroko-do-tech-novych-zamku-aneb.html&docid=KjoiSVK4KbNyeM&imgurl=http://4.bp.blogspot.com/_urT8jKT-9oU/TSsY5kvQfCl/AAAAAAAABNM/DAmWZwVFex8/s1600/jenufaz.jpg&w=720&h=479&ei=14V9UMvOJsqtAbK64CQDg&zoom=1&iact=hc&vpx=966&vpy=304&dur=27&hovh=183&hovw=275&tx=134&ty=100&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=142&tbnw=207&start=0&ndsp=40&ved=it:429,r:13,s:0,i:108, 9. 10. 2012
- ⌘ http://cs.wikipedia.org/wiki/Jej%C3%AD_pastorky%C5%88a, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://www.google.cz/imgres?q=p%C5%99%C3%ADhody+li%C5%Aiky+bystrou%C5%Aiky&start=130&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbn=isch&tbnid=oPjBeo4sQeWvSM:&imgrefurl=http://musicofilia.wordpress.com/2012/05/26/&docid=5epBSPl1xx-byM&imgurl=http://musicofilia.files.wordpress.com/2012/05/volpe-astuta-1.jpg&w=493&h=618&ei=eox9ULb5EsfPsgboy4FI&zoom=1&iact=rc&dur=407&sig=111221611285790176725&page=4&tbnh=137&tbnw=125&ndsp=58&ved=it:429,r:74,s:100,i:226&tx=59&ty=89>, 9. 10. 2012
- ⌘ http://cs.wikipedia.org/wiki/Jej%C3%AD_pastorky%C5%88a, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://www.google.cz/imgres?q=p%C5%99%C3%ADhody+li%C5%Aiky+bystrou%C5%Aiky&start=130&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbn=isch&tbnid=oPjBeo4sQeWvSM:&imgrefurl=http://musicofilia.wordpress.com/2012/05/26/&docid=5epBSPl1xx-byM&imgurl=http://musicofilia.files.wordpress.com/2012/05/volpe-astuta-1.jpg&w=493&h=618&ei=eox9ULb5EsfPsgboy4FI&zoom=1&iact=rc&dur=407&sig=111221611285790176725&page=4&tbnh=137&tbnw=125&ndsp=58&ved=it:429,r:74,s:100,i:226&tx=59&ty=89> <http://www.infoportaly.cz/ostravsko/ostrava/12220-turisticka-sezona-vrcholi-ostravske-letiste-nabizi-lety-do-parize-a-parkovani-za-100-korun>, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://www.infoportaly.cz/ostravsko/ostrava/12568-janackovu-filharmonii-ceka-podzim-plny-prestiznich-zajezdu>, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dkova+akademie+m%C3%BAzick%C3%BDch+um%C4%9Bn%C3%AD+v+brn%C4%9B&start=177&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbn=isch&tbnid=LhK-AWidoKBc7M:&imgrefurl=http://www.nicm.cz/janackova-akademie-muzickych-umeni-v-brne-otevira-univerzitu-tre&docid=FXclAh2oxNHoEM&imgurl=http://www.nicm.cz/files/resize/user-157/jamu-150x147.png&w=150&h=147&ei=kSt-UNGNJcThtQbM2oHIBw&zoom=1&iact=hc&vpx=1210&vpy=630&dur=1866&hovh=117&hovw=120&tx=93&ty=99&sig=111221611285790176725&page=5&tbnh=117&tbnw=120&ndsp=51&ved=it:429,r:90,s:100,i:287>, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://rtds.jamu.cz/difa-jamu/>, 9. 10. 2012
- ⌘ http://www.google.cz/imgres?q=jan%C3%A1%C4%8Dkova+akademie+m%C3%BAzick%C3%BDch+um%C4%9Bn%C3%AD+v+brn%C4%9B&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbn=isch&tbnid=RoobK8xcEk-CsM:&imgrefurl=http://sk.wikipedia.org/wiki/Jan%25C3%25A1%25C4%258Dkova_akademie_m%25C3%25BAzick%25C3%25BDch_um%25C4%259Bn%25C3%25AD&docid=xelaqbDPbSkDrM&imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/95/The_Faculty_of_Music_of_the_Jan%2525C3%25A1%2525C4%25258Dek_Academy_of_Music_and_Performing_Arts_in_Brno.jpg/220px-The_Faculty_of_Music_of_the_Jan%2525C3%2525A1%2525C4%25258Dek_Academy_of_Music_and_Performing_Arts_in_Brno.jpg&w=220&h=148&ei=gyt-UObmLMfHswbw24CgCg&zoom=1&iact=rc&dur=187&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=118&tbnw=176&start=0&ndsp=40&ved=it:429,r:11,s:0,i:100&tx=99&ty=46, 9. 10. 2012
- ⌘ <http://www.janackovyhukvaldy.cz/cz/festival/o-festivalu/>, 9. 10. 2012